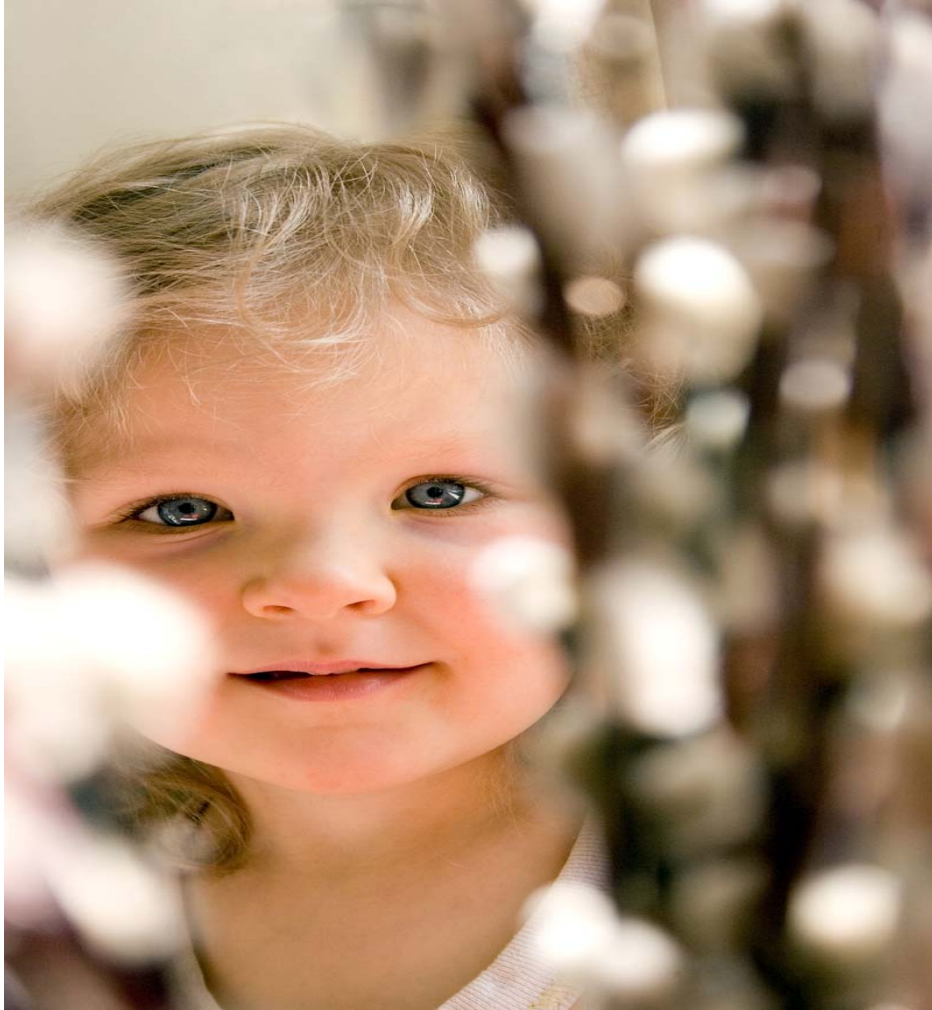

**TYRNÄVÄN
PERHEPÄIVÄHOIDON
VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA**

7.2.2011

SISALTO

1. JOHDANTO	2
2. TYRNÄVÄN PERHEPÄIVÄHOITOA OHJAAVAT ARVOT	2
3. TURVALLISUUS	3
4. KASVATUSKUMPPANUUS	3
PERHEPÄIVÄHOIDON KASVATUSKUMPPANUUDESSA TÄRKEITÄ ASIOITA:	4
TUTUSTUMINEN	5
PÄIVITTÄISET KESKUSTELUT	5
HOITOSUUNNITELMA	6
LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA	6
VIISIKKOARVIOINTI	7
PERHEPÄIVÄHOITAJIEN RINGIT	7
MUITA PERHEPÄIVÄHOIDON KASVATUSKUMPPANUUDEN TOIMINTATAPOJA	8
KASVATUSKUMPPANUUS MUUN PÄIVÄHOIDON VÄEN KANSSA	8
5. KIELI JA VUOROVAIKUTUS	8
6. TOIMINTA- JA OPPIMISYMPÄRISTÖ	9
7. KASVATTAJA	10
8. LAPSELLE OMINAINEN TAPA TOIMIA	12
8.1. Leikkiminen	12
8.2. Liikkuminen	13
8.3. Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen	15
8.4. Tutkiminen	16
9. SISÄLLÖLLISET ORIENTAATIOT	17
9.1. Matemaattinen orientaatio	18
9.2. Luonnontieteellinen orientaatio	19
9.3. Historiallis-yhteiskunnallinen orientaatio	19
9.4. Esteettinen orientaatio	20
9.5. Eettinen orientaatio	21
9.6. Uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio	22
10. VARHAISKASVATUKSEN SISÄLLÖLLINEN KEHITTÄMINEN, ARVIOINTI JA SEURANTA	22

1. JOHDANTO

Valtakunnallinen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ohjaa ja määrittelee valtakunnallisesti varhaiskasvatusta. Tämän pohjalta kunnat ovat tehneet oman kunnan varhaiskasvatuksen toimintaa ohjaavan asiakirjan, Tyrnävällä Tyrnävän kunnan varhaiskasvatussuunnitelma. Se pohjautuu aina myös kunnan muihin strategioihin. Näiden asiakirjojen pohjalta yksiköt; päiväkodit ja perhepäivähoito ovat laatineet oman suunnitelman. Tyrnävän perhepäivähoidon varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa ja määrittelee perhepäivähoitoa Tyrnävällä. Perhepäivähoidon varhaiskasvatussuunnitelma kuvaa perheille perhepäivähoitoa - Mitä se on, ja mihin suuntaan sitä kehitetään.

Perhepäivähoidon varhaiskasvatussuunnitelma on hoitajan tärkeä, konkreettinen työväline, jonka mukaisesti hän toteuttaa työtään perhepäivähoitajana. Lisäksi jokainen yksittäinen perhepäivähoitaja laatii vuosittain omaan yksikköönsä suunnitelmaa, joka on linjassa edellä mainittujen varhaiskasvatussuunnitelmien sekä oman lapsiryhmänsä lasten varhaiskasvatussuunnitelmien kanssa.

2. TYRNÄVÄN PERHEPÄIVÄHOITOJA OHJAAVAT ARVOT

Tämän asiakirjan teon alkuvaiheessa kyseltiin perhepäivähoitajilta ja vanhemmilta tärkeimpiä arvoja lasten kanssa työskennellessä ja kasvatuskumppanuudessa (yhteistyö vanhempien kanssa). Hoitajilta kyseltiin lisäksi tärkeimpiä arvoja työyhteisön toimivuudessa. Ne ovat **tasavertaisuus, luotettavuus, kunnioitus ja ammatillisuus**.

Kyselyn pohjalta tärkeimmät

TYRNÄVÄN PERHEPÄIVÄHOITOJA OHJAAVAT ARVOT

Lasten kanssa työskennellessä:

TURVALLISUUS, TASAVERTAISUUS, LAPSIKESKEISYYS, KIIREETTÖMYYS JA LUOTETTAVUUS

Kasvatuskumppanuudessa:

LUOTTAMUKSELLISUUS, AVOIMUUS, REHELLISYYS, KUNNIOITUS JA KUMPPANUUS

3. TURVALLISUUS

Turvallisuudella tarkoitetaan sitä, että lapsen kasvuympäristön tulee olla psyykkisesti ja fyysisesti turvallinen. Lapsen tulee voida turvata tuttuihin, myönteisiin aikuisiin. Rajat ja säännöt luovat turvallisuutta, ja niiden tulee olla ikätasoisia, selkeitä ja kaikille yhteisiä. (Kunnan varhaiskasvatussuunnitelma)

Perhepäivähoitajille ja vanhemmille tehdyssä arvokyselyssä nousi keskeisimmäksi arvoksi lasten kanssa työskennellessä TURVALLISUUS. Se on kaiken lähtökohta hyvälle varhaiskasvatukselle ja päivähoidolle. Perhepäivähoitaja vastaa päivähoitopäivän aikana lapsen/lasten turvallisuudesta. Tyrnävän perhepäivähoidon / perhepäivähoitokotien turvallisuutta ohjaa kunnan TURVALLISUUS PERHEPÄIVÄHOIDOSSA - suunnitelma ja ohjeet. Hoitaja on työstänyt kotiinsa oman turvallisuussuunnitelman.

4. KASVATUKUMPPANUUS

KASVATUKUMPPANUUS KUNNAN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMASSA:

Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja varhaiskasvatushenkilöstön yhteistä asiantuntijuutta. Vanhemmat ovat lapsensa parhaita asiantuntijoita. Yhteisillä keskusteluilla ja yhteisesti tehdyillä sopimuksilla turvataan lapsen hyvinvoinnin edellytykset. (ks. Tyrnävän kunnan Varhaiskasvatussuunnitelma). Kunnan työntekijä, kasvatusalalan ammattilainen perhepäivähoitaja vastaa perheen kanssa tehtävästä yhteistyöstä 100%. Kasvatuskumppanuudessa toisten hoitajien ja muun päivähoidon henkilöstön ja esimiehen/miesten kanssa perhepäivähoitajalla on 50% vastuu yhteistyöstä.

Jos lapsi tarvitsee tukea jollakin kehityksensä osa-alueella, tehdään yhteistyötä vanhempien lisäksi myös Tyrnävän kiertävän erityislastentarhanopettajan kanssa. **Kiertävää erityislastentarhanopettaja (kelto)** kiertää tarvittaessa perhepäivähoitajien luona lapsiryhmissä antaen tukea ja ohjausta perhepäivähoitajille sekä vanhemmille. Vanhemmat voivat myös olla suoraan yhteydessä keltoon, mikäli lapsen kasvussa tai/ja kehityksessä on jotakin mieltä askarruttavaa. Yhdessä vanhempien, kelton ja hoitajan kanssa voidaan laatia lapselle omia kuntoutuksellisia tavoitteita vasuun sekä pohtia mahdollisesti lisätutkimusten tarpeellisuutta.

KUUNTELEMINEN

- herättää luottamusta
- aito kiinnostus tärkeää
- halu oppia tuntemaan perhe
- kunnioitus kuuntelemisessa tärkeää
- vanhempien ja lasten kuunteleminen
- lapsen etu tärkein (ammatillisuus)

KUNNIOITUS

- luottamus ja arvostus perhettä kohtaan
- hyvät ja kohteliaat tavat
- erilaisuuden kunnioitus (perheiden erilaiset arvot)
- avoimuus (rehellisyys) ja ammatillisuus
- kuunteleminen

LUOTTAMUS

- syntyy avoimuudesta (jutellaan vaikeistakin asioista ammatillisesti)
- vaitiolovelvollisuus tärkeää
- perustuu hoitajan hyvään ammattitaitoon
- lapsen kasvun tavoitteet yhdistää
- perheen luottamus tulee ansaita

VUOROPUHELU

- aito kiinnostus, avoimuus, myönteisyys tärkeää
- jokapäiväiset keskustelut lapsen päivästä (luottamus)
- edellyttää vuorovaikutustaitoja
- vanhemmat ja hoitaja ovat kiinnostuneet lapsesta ja lapsen kehityksestä
- onnistuneesta vuoropuhelusta vastaa aina perhepäivähoitaja
- taito ottaa esille vaikeitakin asioita
- hyvä vuoropuhelu ei ole miellyttämistä

KASVATUSKUMPPANUUDEN TOIMINTATAPOJA:

TUTUSTUMINEN

Hoitaja alkaa valmistautua kasvatuskumppanuuteen jo saadessaan tietää hänelle tulevasta hoitolapsesta. Hän sopii lapsen vanhempien kanssa hoitokotiinsa tehtävästä **tutustumiskäynnistä**, jossa vanhemmat, lapsi ja hoitaja tutustuvat toisiinsa. **Hoitaja ja vanhemmat keskustelevat lapsesta, hänen kehityksestään, tavoistaan ja perheestään.**

Tarkoituksena on hahmottaa yhteinen kuva siitä, millainen lapsen päivä hoitopaikassa tulee olemaan. Hoitaja kertoo ryhmässään olevien lasten iät, sukupuolen ja hoitopäivän kulun sekä asioita mitä hän kasvatustyössään pitää tärkeinä. Perhe tuo täytettynä hoitajalle Päivähoitopäätöksen mukana saamansa **esitietolomakkeen**. Lisäksi hoitaja kirjaa ylös lapsesta muuta saamansa tärkeää tietoa, kuten kiinnostuksen kohteet, pelot ym.

Rakas nalle tai unilelu voi tuoda lohtua tai lievittää

lapsen ikävää esim. hoidon aloitusvaiheessa.

TUTUSTUMISKÄYNNISSÄ TÄRKEÄÄ:

- hoitaja valmistautuu tilanteeseen miettimällä etukäteen asioita, joista keskustellaan
- lapsi pääsee tutustumaan tulevaan hoitajaan
- rauhallinen, kiireetön, rento tilanne mahdollisesti kahvittelun merkeissä
- myönteistä suhtautumista puolin ja toisin - luottamuksellinen ja rehellinen keskustelu
- hoitaja kuuntelee perheen toiveita ja ajatuksia, ja esittelee omaa kasvatustyötään
- tutustumista tiloihin ja mahdollisesti muihin hoitolapsiin

Hoitajan tulee noudattaa ehdottomasti vaitiolovelvollisuutta. (vrt. turvallisuussuunnitelma)

PÄIVITTÄISET KESKUSTELUT

Kasvatuskumppanuuteen kuuluu oleellisena osana **päivittäinen vuoropuhelu** hoitajan ja vanhempien kanssa. Vanhemmat kertoilevat kotikuulumisia ja perhepäivähoitaja kertoo hoitopäivän kulusta. Avoin, myönteinen kertominen lapsen päivästä lisää luottamusta

hoitajaan. Lapsen kehitykseen liittyvät huolenaiheetkin tulee keskustella avoimesti ja ammatillisesti.

Tarpeen vaatiessa kasvatuskumppanuuteen osallistuu myös muut yhteistyötahot kuten Tyrnävän kiertävä erityislastentarhanopettaja, neuvola, sosiaalitoimi.

HOITOSUUNNITELMA

Lapsesta tehdään mahdollisimman pian hoitosuhteen alettua **hoitosuunnitelma**, johon kirjataan lapsen ja vanhemman osoite ym. tiedot, sovitaan hoitoajat, toimintatapa sairastumisen varalta, varahoitopaikan yhteystiedot, luovutustiedot ym. tietoa päivähoitoa varten. Suunnitelman laativat yhdessä vanhemmat, hoitaja ja perhepäivähoidon johtaja. Suunnitelman tarkoituksena on määrittää ja tiedottaa kunnallisen perhepäivähoidon "pelisäännöt".

HOITOSUUNNITELMAN TEOSSA TÄRKEÄÄ:

- ajankohta mahdollisimman pian hoitosuhteen alettua
- kiireetön, leppoisa ja kotoisa hetki, mahdollisesti ei muita lapsia paikalla

---

LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Jokaiselle päivähoitossa olevalle lapselle tehdään lapsen varhaiskasvatuksen suunnitelma, johon kirjataan yhdessä **sovitut kasvatustavoitteet** sekä lapsen varhaiskasvatukseen liittyvät käytännön sopimukset. Vanhemmat saavat päivähoitopäätöksen mukana Lapsen esitietolomakkeen, jonka he täyttävät ja palauttavat hoitajalle ensimmäisellä tutustumiskäynnillä. Esitietolomake tulee osaksi **Lapsen Varhaiskasvatussuunnitelmaa (Lapsen vasu)**, jonka hoitaja ja vanhemmat yhdessä laativat lapselle n. kuukauden kuluttua hoidon alkamisesta. Tällöin tutustumista puolin ja toisin on jo ehtinyt tapahtua.

Lasten varhaiskasvatussuunnitelmat ovat perhepäivähoitajan työn välineenä päivittäisessä hoito- ja kasvatustyössä. Tavoitteiden toteutumista tarkastellaan ja arvioidaan toimintavuoden aikana vähintään 2 krt/vuodessa, perustuen hoitosuhteen aikana tehtyihin havaintoihin. Uudet tavoitteet kirjataan lapsen kehityksen edetessä

VARHAISKASVATUSSUUNNITELMAN TEOSSA TÄRKEÄÄ:

- rauhallinen ja kiireetön tilanne
- vasun merkityksen korostaminen hoitajan työvälineenä
- avoimuus

VIISIKKOARVIOINTI

Kaikille viisivuotiaille päivähoidossa oleville lapsille tehdään **viisikko-arviointi**. Lapsen kanssa arvioinnin tekee perhepäivähoidonjohtaja, ja loppukeskustelussa on mukana hoitaja ja vanhemmat. Viisikkoarviointi lähetetään neuvolaan. Viisikko on päivähoidon ja neuvolan yhteistyömuoto.

PERHEPÄIVÄHOITAJIEN RINGIT

Tyrnävän perhepäivähoitajat muodostavat viisi rinkiä; **Koskelan rinki, Syrkkiksen rinki, Jokivarren rinki, Muhostien rinki sekä Murron rinki**. Jokaisella ringillä on yhdyshenkilö. Ringit laativat joka kauden alussa tiimisopimuksen, jossa määritellään ringin yhteiset pelisäännöt, johon kaikki sitoutuvat sekä tekevät yhteistä suunnitelmaa kaudelle ja toteuttavat toimintaa yhteisen suunnitelman mukaisesti. Ringeillä on käytössä yhteisiä tiloja; Murrossa srk:n. kerhotila 1krt/vko, Kirkonkylällä srk:n kerhotila 1krt/vko ja Toukovakan päiväkodin jumppasali 1krt/vko.

Varahoito on järjestetty osaksi rinkien avulla, osaksi päiväkodissa. Jos varahoitopaikana on toinen hoitaja, tavoitteena on, että hän on samasta hoitajaringistä kuin oma hoitaja tai muutoin tuttu perheelle/lapselle. Ringin hoitajilla on yhteistä toimintaa ja näin varahoitaja tulee tutuksi lapselle. Pääsääntöisesti sisaruksille ja isommille lapsille järjestetään varahoitopaikka päiväkodista. Murron, ja Temmeksen alueella varahoitopaikka on yleensä päiväkodin jokin ryhmä tai Murrossa myös Ryhmis.

Ringit kokoontuvat n. 1krt/kk:ssa olevissa hoitajailloissa, joissa käydään läpi etupäässä ajankohtaisia asioita ja keskustelunaiheita. Tavoitteena on, että kaikkia hoitajia koskevia yhteisiä hoitajailtoja on 2-4 kertaa vuodessa, ja jokaisella ringillä olisi mahdollisuus kokoontua työajan puitteissa 2-4 krt. vuodessa.

1-2 krt/ vuodessa 1-2 ringin hoitajat järjestävät yhdessä kaikille kyseisen ringin/rinkien perheille yhteisiä tilaisuuksia kuten syksyllä tutustumisilta makkaranpaimen merkissä ja keväällä esim. ulkoilutapahtuma/kevätkauden päätös.

MUITA PERHEPÄIVÄHOIDON KASVATUKUMPPANUUDEN TOIMINTATAPOJA

Perhepäivähoitajat järjestävät oman lapsiryhmänsä vanhemmille tilaisuuksia esim. omassa kodissaan 1-2 krt/ vuodessa. Sellaisia voivat olla mm. ryhmäkohtaiset joulukahvit/pikkujoulu ja äitienpäiväkahvit/kevätkahvit ryhmän lapsille ja vanhemmille.

Lapsen oma kasvun kansio on myös kasvatuskumppanuuden väline. Hoitaja voi dokumentoida lasten arkea lapsen omaan kasvuun kansioon, joka välillä käy myös kotona. Sen avulla vanhemmat ja lapsi itse voivat seurata lapsen kasvua ja kehitystä.

KASVATUKUMPPANUUS MUUN PÄIVÄHOIDON VÄEN KANSSA

Perhepäivähoitajan kasvatuskumppanuuteen kuuluu myös yhteistyö alueensa päiväkodin kanssa. Kaikkien lasten ollessa poissa yhtä aikaa, hoitajalla on mahdollisuus työskennellä alueensa päiväkodissa. Hoitajan lasten varahoitopaikan ollessa päiväkotia hoitaja voi käydä tutustumassa varahoitopaikkaan ryhmänsä kanssa. Päiväkodin väki voi kutsua alueensa perhepäivähoitajia päiväkodin toimintaan mukaan esim. laulutunneille tai retkille. Tulevaisuuden tavoitteena on, että kaikenlainen yhteistyö perhepäivähoitajien ja päiväkotien henkilöstön välillä lisääntyy.

5. KIELI JA VUOROVAIKUTUS

Perhepäivähoitoryhmän pieni koko luo hyvät mahdollisuudet hoitajan ja lasten jokapäiväiselle vuorovaikutukselle. Lapsi oppii kieltä vuorovaikutuksessa ja kielen avulla lapsi ajattelee, haluaa ja osallistuu. Perhehoitaja rohkaisee ja kannustaa lapsen omia puheytyksiä.

Lämmin, lapsen aloitteet ja tarpeet huomioiva hoitajan **toiminta** ja **jutustelu** tukee ja edistää hoitoryhmän hyvää vuorovaikutusta. Hoitaja käyttää **rikkaasti** ja **monipuolisesti** kieltä, antaakseen lapselle hyvän kielen mallin.

Hoitaja kiinnittää huomiota **puheensa rauhallisuuteen ja selkeyteen** sekä puhe-tilanteiden **vastavuoroisuuteen**. Lapsella on paljon omia mielipiteitään, joten hoitaja ei puhu lapsen puolesta silloin, kun lapsi voisi itse vastata. Tärkeää on **kuunnella** lasta ja **antaa tilaa lapsen puheelle, kysymyksille ja ajattelulle**. Hoitaja ei anna kaikkeen valmiita vastauksia, vaan esittää itsekin vastakysymyksiä lapselle - **MITÄ ITSE ARVELET?** ja näin tukee lapsen osallistumista keskusteluun.

Perhepäivähoidon **perushoitotilanteet ja arki** muutoinkin, kuten ruokailu, pukemis- ja riisumistilanteet sekä leikki ovat tärkeitä päivittäisiä hoitajan ja lasten välisiä vuorovaikutustilanteita, joissa voi myös laulella ja lorutella. Näihin tilanteisiin liittyvässä **keskustelussa** luontevasti mm. **nimetään** leluja, tavaroita, vaatteita, kehonosia, värejä, ruokia. Päivän mittaan eri tilanteissa hoitaja **sanallistaa toimintaa** tai antaa lapselle ohjeita esim. " Liisalla on iso punainen kuorma-auto ja sinulla kaksi pientä sinistä autoa" " Laita ensin sukat ja sen jälkeen ulkohousut." Näin lapsella on **luonteva tilaisuus oppia** mm. käsitteitä, lukumääriä sekä ohjeiden kuuntelua.

Luku - ja satuhetkistä perhepäivähoitaja luo lämpimän ja läheisen yhdessäolon hetken. Perhepäivähoidossa **luetaan kirjoja, katsellaan kuvia, kerrotaan tarinoita ja jutellaan lasta kiinnostavista asioista.** Mitä pienempi lapsi on, sitä enemmän lapsi osallistuu lukutapahtumaan. Lapsi saa keskeyttää ja kysyä tarvittaessa. Yhdessä **sadutetaan, loruillaan lorupussia - hassutellaan äänneillä ja sanoilla** vaikkapa riimitellen kukka-sukka. Myös **laulut ja laululeikit** ja pienet **esitykset** kuten **nukketeatteri** kuuluvat perhepäivähoidon arkeen. Päivän toiminnassa luontevasti eteen tulevia asioita esim. ulkoiltaessa - on aikaa ihmetellä ja pohtia yhdessä.

6. TOIMINTA- JA OPPIMISYMPÄRISTÖ

Perhepäivähoidon varhaiskasvatusympäristön muodostaa fyysisten, psyykkisten ja sosiaalisten tekijöiden kokonaisuus. Omalla toiminnallaan ja asenteillaan hoitaja luo **leppoisaa, kiireetöntä, turvalliselta tuntuva** ja **mukavaa ilmapiiriä** hoitoryhmään.

Psyykinen osa-alue eli hoitajan ja lasten välinen vuorovaikutus ja **lämmin suhde** muodostaa perustan lapsen viihtymiselle ja hyvinvoinnille. Hoitajan tehtävänä on **vastata lapsen tarpeisiin, tunteisiin ja aloitteisiin.** Perushoidollisiin tarpeisiin;

monipuolinen ruoka, riittävä lepo ja ulkoilu, hygienia ja WC-asioihin vastaaminen on ensiarvoisen tärkeää. Hoitaja huolehtii myös, että ryhmän sosiaaliset tekijät; **lasten keskinäiset suhteet** ja päivittäinen **vuorovaikutus** esim. leikki-, ruokailu ja ulkoilutilanteissa toimii.

Perhepäivähoitoryhmä touhuu päivän aikana sekä **sisätiloissa** että **ulkona**. Perhepäivähoitajan koti on ammatillinen varhaiskasvatusympäristö. Hoitajan tehtävänä on luoda **turvallinen ja toimiva toiminta- ja oppimisympäristö**, joka **tukee lapsen leikkiä, viihtyvyyttä ja hyvinvointia**. Eri toimintoja voidaan sijoittaa mahdollisuuksien mukaan mm. eri huoneisiin. Leluja, pelejä ja materiaaleja tulee olla lasten saatavilla esim. lelulaatikoissa ja hyllyissä. Hoitaja miettii kotinsa käyttökelpoisuuden erilaisia toimintoja varten esim. riittävän tilava paikka tai useampi rauhallinen pieni tila, jossa lapset voivat leikkiä ja rakennella tai vaikkapa rakentaa majoja. esim. keittiönpöytä voi olla paikka jossa on hyvä maalata, pelata lautapelejä, askarrella. Hoitokodissa on viihtyisä paikka jossa voi viettää lepo hetken ja nukkua rauhalliset päiväunet.

Perhepäivähoitajan piha, leikkipuistot ja metsät antavat paljon mahdollisuuksia erilaisiin ulkoleikkeihin.

7. KASVATTAJA

Perhepäivähoitaja on ammattikasvattaja, jolta edellytetään vähintään soveltuva ammatillinen tutkinto. Tyrnävällä useat hoitajat ovat suorittaneet perhepäivähoitajan ammattitutkinnon. Osa opiskelee parhaillaan. Suuri osa hoitajista on työskennellyt perhepäivähoitajana vuosia. Lapsen hyvinvointi on riippuvainen kasvattajan tavasta toimia.

Perhepäivähoitajan tulee osoittaa lapselle lämpöä, kiintymystä ja huolenpitoa ja vastata lapsen tunteisiin sekä toiminta-aloitteisiin. Toisaalta hoitaja on tarvittaessa vaativa mutta lempeä, asettaen turvalliset rajat.

Hoitajan oma **käyttäytyminen** toimii lapselle **mallina**. Esim. miten ristiriitoja selvitetään, miten toista kohdellaan, miten huomioidaan ilon tai surun tunteet ja lohdutetaan. Hoitaja tukee lasta tunteiden läpikäymisessä sekä hallinnassa. Hoitajan tehtävänä on **havainnoida** lasten toimintaa sekä **leikkiä** ja oppia tuntemaan lapset. Hoitaja **kuuntelee** lasta ja **huomioi** tämän viestit niin sanalliset kuin sanattomat. **Hyvinvointia** luo mm. hoitajan lämmin äänensävy ja syli, lapselle osoitettu myönteinen katse tai ele, rohkaiseminen sekä onnistumisista ja hyvistä hetkistä kehuminen.

Viihtyisän ja lasten toimintaedellytysten kannalta toimivan ympäristön lisäksi hoitaja **järjestää** lapsille sopivat ja riittävät **lelut** ja **materiaalit** sekä osallistuu leikin kehittämiseen ja leikkiin, lasten tarpeiden mukaan. **Lasten ikätason sekä kiinnostuneisuuden huomioiden** lapsilla on saatavilla mm. autoja, nukkeja, kankaita leikkeihin ja majanrakenteluun, kotileikkivälineitä, palikoita, pelejä, ulkoleikkivälineitä, paperia ja värejä, askartelumateriaalia. Hoitaja on aidosti läsnä ja tarvittaessa hoitaja osallistuu aktiivisesti myös leikkitilanteisiin. Hoitaja ei tee asioita lapsen puolesta, vaan auttaa sopivassa määrin ja tukee näin lapsen omatoimisuuden kehittymistä.

Perhepäivähoitaja tukee ja avustaa lasta -

"Auta minua tekemään se itse".

8. LAPSELLE OMINAINEN TAPA TOIMIA

Leikkiminen, liikkuminen, tutkiminen ja eri taiteen alueisiin liittyvä ilmaiseminen ovat lapselle ominaisia tapoja toimia ja ajatella. Lapselle luonteva toiminta vahvistaa hänen osallistumismahdollisuuksiaan. Toimiessaan itselleen mielekkäällä tavalla lapsi myös ilmentää ajatteluaan sekä tunteitaan.

Lapselle ominaiset toiminnan tavat otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa ja toteutuksen muodoissa, ne ohjaavat kasvattajan tapaa toimia lasten kanssa. Niissä toteutuvat kielen merkitys, sisällölliset orientaatiot ja lapsen oppiminen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet)

8.1. LEIKKIMINEN

Leikkiminen tukee lapsen kokonaisvaltaista kehitystä. Leikissä lapsi oppii mm. kieltä, miten toisten kanssa ollaan ja toimitaan, sääntöjä, opettelee häviämistä ja voittamista, käsittelee tunteitaan sekä muita omaan elämäänsä kuuluvia asioita (mm. vanhempien ammatit näkyvät leikeissä samoin kuin vaikkapa kodin tai hoitopaikan tapahtumat). Leikissä lapsi ilmentää asioita, joita ei leikin ulkopuolella vielä ymmärrä.

Lapsi tarvitsee mahdollisuuden leikkiä yksin, kaksin ja ryhmässä mm. sosiaaliset taidot kehittyvät leikkiessä. Hoitopäivän aikana leikitään sekä sisällä että ulkona. Perhepäivähoitaja luo turvallisen leikkiympäristön.

Perhepäivähoitajan tehtävä on antaa mahdollisuus omaehtoiseen, mielikuvi- tus/roolileikkiin (poliisi/rosvo, eläintenhoitaja, kotileikki, lääkäri, kauppa), sääntöleikkiin (pelit, laulu- ja liikuntaleikit) ja esineleikkiin (legot, rakennuspalikat, autot). Hoitajalla on suosituslista leikkivälineistä, mitä hänen kodissaan tulisi olla.

Lasten majaleikki nukkumahuoneessa.

Lelujen tulee olla monipuolisia ja lasten saatavilla esim. omissa laatikoissaan autot, eläimet, legot. Hoitaja järjestää leikkivälineet sisä- ja ulkoleikkeihin. esim. majatarvikkeiksi peittoja, tyynyjä ja huiveja, kotileikkeihin erilaisia astioita, hella ja pöytä esim. lelulaatikosta, lääkärileikkeihin vanhoista lakanoista leikattuja kangassuikaleita, pumput ja lääkemitta.

Hoitajan tarjoamien ulko -ja pihaleikkivälineiden (lapiot, sankot, autot, pallot yms.) lisäksi luonnosta löytyvä ja kerättävä materiaali; kepit, kävyt, hiekka, kukat mahdollistavat monipuoliset leikit ulkona.

Hoitaja ottaa lapsia mukaan hoitopaikan kodinaskareisiin (pöydän kattaminen, lelujen siivoaminen) mahdollisuuksien mukaan lasten ikätaso huomioiden ja leikinomaisesti ohjaten. Lapset siirtävät omia arjenkokemuksiaan leikkeihinsä. Lasten leikkimiselle tulee varata riittävästi aikaa, tilaa sekä riittävä leikkirauha. Hoitajan tehtävänä on havainnoida lasten leikkejä ja auttaa lasten omien leikki-ideoiden toteutumista. Hoitaja hankkii, tarjoaa ja tarvittaessa yhdessä lasten kanssa valmistaa tarvittavaa materiaalia leikkiin (roolivaatteiksi vanhoja vaatteita, laukkuja, kartongista prinssin/ prinsessan kruunuja, sanomalehdestä merirosvonhattuja yms.)

Luettujen satujen, jutustelun sekä hoitopäivän aikana yhdessä koettujen asioiden kautta lapset saavat lisää ideoita leikkeihinsä. Hoitaja rohkaisee ja tukee lapsia leikeissä sekä huolehtii, ettei kukaan jää leikistä syrjään. Mikäli leikki ei käynnisty - esim. lapsi vasta opettelee leikkimään tai lasten leikkitaidot eivät ole vielä riittävät esim. roolileikin leikkimiseen, hoitaja tarvittaessa osallistuu leikkiin. Roolileikissä (kauppa, kotileikissä) hoitaja ottaa jonkin roolin ja näin voi luontevasti ohjata ja ylläpitää leikin kulkua.

Hoitaja näyttää mallia miten kyseisellä lelulla (esim. nuket, autot, palikat, eläimet) voi leikkiä.

8.2. LIIKKUMINEN

Päivittäinen liikkuminen on lapsen hyvinvoinnin ja terveen kasvun perusta. Monipuolinen liikkuminen vahvistaa kehon tuntemusta ja hallintaa sekä minäkuva. Perhepäivähoitaja ohjaa ja kannustaa liikkumaan sisällä ja ulkona. Hänen tehtävä on luoda liikuntaan virit-

tävä ympäristö, poistaa esteitä ja opettaa turvallista liikkumista lapsen toimintaympäristössä.

Liikuntaleikeistä lapsi saa paitsi iloa ja myönteisiä kokemuksia, hän oppii uutta mm. erilaisia käsitteitä: hitaasti, nopeasti, eteenpäin, taaksepäin ja sivulle. Ulkoillessa ja liikkuesssa on tärkeää, että jokainen lapsi saa kokea liikunnan iloa!

Perhepäivähoidossa ulkoillaan aamu- ja iltapäivisin. Ulkona käydään leikkipuistoissa, jonne isommat lapset kävelevät. Leikkipuistossa lapset keinuvat, juoksevat, kiipeilevät, pelaavat aikuisten ja lasten kanssa erilaisia pelejä ja leikkejä ja kävelevät hiekkalaatikon reunalla (tasapainoharjoitus). Luonto ja metsä ovat mieluisia liikkumispaikkoja lapsille. Metsään tehdään marja- ja eväsretkiä sekä seikkaillaan rölli- tai karhumetsässä. Kesäisin ringit järjestävät erilaisia leikkimielisiä urheilutapahtumia. Talvisin hiihtäminen, mäenlasku, lumilinnojen teko ja lumikiipeily ovat ajankohtaista.

Kirkonkylällä hoitajaringit käyvät lasten kanssa päiväkodin jumppasalissa, jossa on mahdollisuus monipuoliseen sisäliikuntaan. Perhepäivähoitajan koti muuntautuu myös sisäliikuntapaikaksi. Huonekaluja voi siirrellä siten, että on tilaa liikkua ja pitää pienen tilaan sopivia jumppatuokioita.

Kirkonkylällä perhepäivähoitolapset käyvät liikkumassa Päiväkoti Toukovakan salissa.

Liikunnan iloa tuovat:

puistoleikit, mäenlasku, hiihto, pyöräily, kiikkuminen, piiloleikit, piirileikit, laululeikit, hippaleikit, ilmapallot, pehmopallot, jalkapallot, polttopallo, sählyt, koripallo, jumppaululeikit, hernepussit, sanomalehtipallot ja -mailat... jne.

8.3. TAITEELLINEN KOKEMINEN JA ILMAISEMINEN

JOKAINEN LAPSI ON LUOVA. TÄRKEINTÄ ON TEKEMISEN JA LUOMISEN ILO JA INNOSTUS, EI ITSE LOPPUTULOS. PERHEPÄIVÄHOITAJAN TEHTÄVÄ ON MOTIVOIDA KAIKKIA YRITTÄMÄÄN JA KOKEMAAN.

Taidetta tekevä lapsi kokee oppimisen iloa ja erilaisia tunteita. Taidekokemukset harjaannuttavat lapsen aistiherkkyyttä, itseilmaisua ja mielikuvitusta. Perhepäivähoitaja innostaa lasta havainnoimaan ja huomaamaan asioita sekä tarjoaa elämyksiä. Perhepäivähoitaja arvostaa, huomioi ja tukee lasten omia ideoita sekä antaa aikaa taiteen tekemiselle ja kokemiselle. Perhepäivähoitaja havainnoi ja dokumentoi lasten tuotoksia sekä järjestää tilaisuuksia lasten tuotosten esittelyyn.

Musiikkikasvatuksen tärkein tavoite on kiinnostuksen herääminen musiikkiin ja myönteisten elämysten kokeminen. Musiikki tukee kuuntelutaidon kehittymistä sekä auttaa keskittymään ja eläytymään, samalla mielikuvitus ja muisti kehittyvät. Perhepäivähoitaja laulaa lasten kanssa ja yhdessä keksitään uusia lauluja sekä sanoituksia. Musiikki innostaa myös liikkumaan, tanssimaan ja leikkimään laululeikkejä. Omatekoiset soittimet esim. rummut ja marakassit sekä kehon omat soittimet tuovat musiikkihetket kaikkien ulottuville.

Perhepäivähoitolaisten
musiikin nautintoa ja iloa päiväkotiki-
Toukovakassa Soivan Siilin
konsertissa.

Kuvallisen työskentelyn avulla lapsi pääsee tutustumaan erilaisiin työtapoihin - piirtäminen, maalaaminen, muotoileminen, askarteleminen kuten repiminen, liimaaminen tai painanta, ompelu, (huovutus). Erilaiset materiaalit ja työvälineet: puuvärit, vahaliidut, vesivärit, sormivärit, erilaiset paperit, erilaiset askartelumateriaalit, langat, hama-helmet, sakset, kangas(tilkut), kivet, risut, kävyt... tulevat tutuksi.

Piirtäessään, maalatessaan lapsi näkee oman kätensä jäljen. Lapsi voi piirtää hiekkaan, maalata vedellä ulkoportaita, kesällä voi maalata vesiväreillä pyykkinarulle ripustettuun vanhaan lakanaan. Sisällä voi maalata esim. kylpyhuoneenlattialla suojaliinan päällä vaikka jalka- tai käsimaalauksia.

Taiteelliseen kokemukseen liittyvää toimintaa:

- lorut (lorupussit), laulut (laulupussit), soittaminen, musiikkimaalaus,
- pienet esitykset mm. näytelmät, nukketeatteri, sadut, lasten kirjat, sadutus.
- muut kädentyöt; mm. legoilla ja palikoilla rakentelu, vasarointi
- lasten konsertit ja teatteriesitykset
- Kirjasto tarjoaa erilaista materiaalia lapsille kuunneltavaksi ja koettavaksi.

8.4. TUTKIMINEN

Tutkiva ihmettely on lapselle luontaista. Yrityksen, erehdyksen ja oivalluksen kokemus ylläpitää ja vahvistaa lapsessa oppimisen iloa. Tyrnäväläiset perhepäivähoitokodit lähiympäristöineen tarjoaa hyvät puitteet tutkimiselle niin sisällä kuin ulkonakin. Perhepäivähoitajan myönteinen ja kannustava asenne sekä innostunut suhtautuminen tukee ja ylläpitää lapsen tutkivaa toimintaa. Hoitaja kuuntelee ja havainnoi lapsia - mikä heitä kiinnostaa. Hän antaa aikaa lapsen ihmettelylle, tutkimiselle, pohtimiselle ja oivaltamiselle, ollen itsekin aktiivinen ja osallistuva. Hoitaja yhdessä lasten kanssa työstää kiinnostavaa aihetta edelleen; leikkien, askarrellen ja esim. lastenkirjojen avulla etsitään yhdessä vastauksia lasten kysymyksiin.

Mitä perhepäivähoidossa tutkitaan:

- pieni lapsi tutkii maistamalla, haistamalla, tunnustelemalla, kuunnellen... IHME-TELLEN
- tutkimista on kaikki lasten MITÄ JA MIKSI - kysymykset esim. mitä tulee avaruuden jälkeen?
- yhdessä hoitajan kanssa tutkitaan kirjoja, vanhoja esineitä ja valokuvia
- havainnoidaan ympäristöä ja luontoa; mitä löytyy kulkureitin varrelta (kivet, ötökät, jäljet, kasvit jne.), vuodenaikojen vaihtelu esim. lehtien puhkeaminen, kasvien kasvaminen, muuttolinnut, ötökät, marjat, sienet, muurahaispesät, eläimet ja niiden jäljet ja äänet, lumi, vesi... lätäköt...

Maailmassa on monta Ihmeellistä Asiaa.

9. SISÄLLÖLLISET ORIENTAATIOT

Lapset ovat aktiivisia oppijoita ja haluavat tehdä, toimia ja kokeilla. He oppivat toimissaan vuorovaikutuksessa ympäristön ja toisten ihmisten kanssa erilaisissa ympäristöissä ja tilanteissa. Kasvattaminen toimintana edellyttää kasvattajalta aina arvovalintoja, mikä näkyy esim. varhaiskasvatusympäristön rakentamisessa tehdyissä valinnoissa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet)

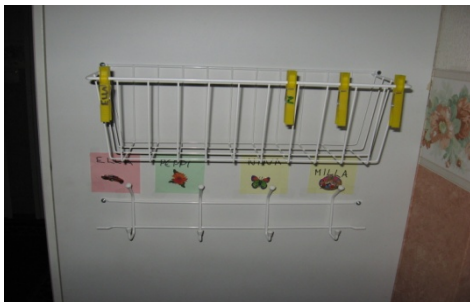
Lapsen varhaiskasvatuksen (perhepäivähoidon) keskeiset sisällöt rakentuvat seuraavien orientaatioiden muodostaman kokonaisuuden varaan. Eri orientaatioiden aiheet, ilmiöt sekä sisällöt liitetään lasten lähiympäristöön, arkeen ja konkreettisiin kokemuksiin niin, että lapset voivat tehdä asioista havaintoja ja muodostaa omia käsityksiään. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet)

9.1. MATEMAATTINEN ORIENTAATIO

Perhepäivähoidon arjessa vertaaminen, päättelyminen ja laskeminen tapahtuvat arkielämän tilanteissa leikinomaisesti konkreettisten, lapselle tuttujen ja heitä kiinnostavien materiaalien, esineiden ja välineiden avulla.

Matemaattista orientaatiota perhepäivähoidossa:

- arkipäivässä; nukuitko hyvin, oliko pitkät vai lyhyet yöunet/päiväunet, kuka tuli ensin ja kuka haetaan viimeiseksi, montako lasta on tänään paikalla, montako yötä on johonkin tiettyyn kivaan tapahtumaan, kenellä on suurimmat kengät tai pienimmät kintaat, missä on sukan pari, kuka on vanhin/nuorin, montako porrasta, kummalla puolella tietä kävellään, montako nappia takissa
- pelien pelaaminen; lasketaan nopan silmälukuja, vuorotellaan, jaetaan kortteja
- muodot pelien ja leikkien ja keskustelun avulla
- palapelit hahmottamisen kannalta tärkeitä
- käsitteet; yläpuolella, alapuolella, sivulla
- ajantaju; vuosi/kuukausi/viikonpäivä keskustelun, kuvien/kalenterin avulla
- luokittelua; kaikilla tavaroilla on oma paikka; legot legolaatikkoon, autot hyllylle jne.

Naulakoita neljä, pyyhkeitä neljä...

Meitä on neljä!

9.2. LUONNONTIETEELLINEN ORIENTAATIO

Havainnoimalla, tutkimalla ja kokeilemalla syvennyttään luonnon ilmiöihin eri vuodenaikoina. Kasvatetaan lapsia huomioimaan kestävä kehitystä; kierrätystä, sähkön säästöä ja veden käyttöä.

Luonnontieteellistä orientaatiota perhepäivähoidossa:

- tehdään lasten kanssa luontoretkiä, joissa mietitään luonnonilmiöitä, kuunnellaan linnunlaulua, seurataan metsäneläinten touhuja, tutkitaan ötököitä, tutustutaan kotieläimiin ja maatilan eläimiin, marjojen kerääminen, kerätään luonnosta askartelumateriaalia, lintujen ruokkiminen
- luonnon havainnointi eri vuodenaikoina; syksyllä rapakko jäätyy ja lippis täytyy vaihtaa pipoksi, mitä on lumi ja mitä sille tapahtuu kun sen tuo sisälle, tulvivat ojat, mitä tapahtuu kevättalvella sisään tuodulle koivunoksalle
- lähiruoka; mistä ruoka tulee ruokapöytään (perunat, maito, leipä)
- luontokirjojen katseleminen

Voi miten hyvältä mehu maistuu luonnossa.

9.3. HISTORIALLISTI-YHTEISKUNNALLINEN ORIENTAATIO

Perhepäivähoidossa tutustutaan kotiseutuun lasten kanssa ja keskustellaan perinteistä kirjojen, valokuvien ja retkien avulla esim. joulujuhla Tyrnävän kotiseututalolla tai päiväkodilla. Retkiä lasten kanssa tehdään kotiseututalolle, museoon, kirkkoon ja historialliseen, entiseen myllyyn tehtyyn kirjastoon sekä seurakuntatalolle (Murrossa kerhotalo). Perhepäivähoitaja huomaa myös uudet rakennukset lasten kanssa.

Perhepäivähoitaja kertoo lapsille, miten asioita tehtiin "ennen vanhaan". Hän näyttää vanhoja esineitä ja valokuvia. Hoitaja leikkii lasten kanssa perinneleikkejä ja vaalii juhlapäyhiin liittyviä perinteitä esim. jouluna ja pääsiäisenä.

Muuta historiallis-yhteiskunnallista orientaatiota perhepäivähoidossa:

- kirjallisuus; mm. hölmöläissadut, Mauri Kunnaksen kirjat
- leivän/sämpylöiden/pullan leivonta ja mahdollisesti leivinuunin ja puuhellan lämmittäminen

- Suomen lippu salossa juhlapäivinä

- lapsille tarjotaan perinneruokia esim. rössypottuja

- Tyrnävän perunamarkkinat

- tyrnäväläisyys; lapsi kuuluu perhepäivähoitajan ryhmään, tiettyyn rinkiin, on tyrnäväläinen lapsi

9.4. ESTEETTINEN ORIENTAATIO

Lasten arvostukset, asennoituminen ja näkemykset alkavat hahmottua. Tämä orientaatio avautuu havaitsemalla, kuuntelemalla, tuntemalla, luomalla, kuvittelemalla ja intuition avulla. Esimerkiksi vuodenajat juhlapäyhineen tarjoavat erilaisia tuntemuksia ja kokemuksia; perhepäivähoitokoti koristautuu jouluun, jouluun hiljentymisen joulukirkossa, laulut, leikit, askartelut ja odotus.

Esteettistä orientaatiota perhepäivähoidossa:

- leikkiminen: kauniit, siistit leikkivälineet, leikin ilo ja mielekkyys,
- askarteleminen: tyytyväisyys omasta tuotoksesta mm. kauneus, siisteys,
- ruokailu: kaunis kattaus, kauniit ruokailutavat, uudet maut,
- havaitseminen ulkoilussa; millainen sää, mitä ääniä kuuluu
- lepo: hiljaisuus, petivaatteiden kauneus, rauhallinen unimusiikki
- hoitajan tuoma turva; silittäminen, läsnäolo
- hoitopaikan siisteys ja kauneus
- lasten oma musisointi palikoilla ym. itse keksityillä soittimilla
- lasten mahdollisuus harjoittaa kädentaitoja; muovailut, piirtäminen ja maalaaminen
- laitamme lasten omia töitä näytille ja katselemme niitä lasten kanssa, opitaan arvostamaan omaa ja toisten töitä

- keräämme yhdessä lelut leikin jälkeen oikeisiin paikkoihin
- halaaminen ja sylittely

9.5. EETTINEN ORIENTAATIO

Perhepäivähoidon arjessa pohditaan oikean ja väärän, hyvän ja pahan, totuuden ja valheen näkökulmia. Lapset oppivat odottamaan omaa vuoroa ja huomioimaan toisia. Kauniit ja hyvät käytöstavat; kiittäminen, anteeksi pyytäminen ja antaminen ovat oleellinen osa perhepäivähoidon arkea. Perhepäivähoitajan oma malli on tärkeä.

Eettistä orientaatiota perhepäivähoidossa:

- hoitoon saapuminen: lapsen ja vanhempien tervehtiminen ja kunnioittaminen
- leikkiminen: toisten kohtelias huomioiminen, kaikki leikkiin mukaan, lapset ratkovat ristiriitoja yhdessä hoitajan kanssa, ketään ei saa syrjiä, jokaisella rauha leikkiä
- oikeudenmukaisuus hoitopäivän aikana; esim. kaikille annetaan yhtä monta , vuorot käsien pesussa ym., kaikkia lohdutetaan kaatuessa
- ruokailussa maistellaan kaikkia ruokia, kunnioitetaan ruokaa ja ruoanlaittajaa
- pukeutuminen: kenenkään vaatteita ei saa moittia tai halveksua
- ulkoileminen: opetellaan pihäsääntöjä, mm. puistossa tervehditään kun tavataan tuttuja ulkoilijoita sekä huomioidaan toisenkin hoitoryhmän lapset
- juhlapyhät huomioidaan
- lasten kirjojen käyttö käsiteltäessä vaikeita asioita kuten suru ja kuolema
- kaikkien kanssa ei tarvitse olla parhaimmat kaverit, mutta kaikkien kanssa on tultava toimeen

Lapselle tarjotaan perhepäivähoidon arjessa mahdollisuus hiljaisuuteen ja ihmettelyyn. Perhepäivähoitaja vastaa lapsen kysymyksiin ja pohtii lasten kanssa yhdessä hengellisiä ja henkisiä asioita ja ilmiöitä. Lapsen oman uskonnon tai katsomuksen perinteeseen sekä tapoihin perehdytään ja hänen vakaumustaan kunnioitetaan. Lapsen vanhemmilla on pääasiallinen vastuu katsomuksellisen ja uskonnollisen perinteen vaalimisessa ja siirtämisessä.

Uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio perhepäivähoidossa:

- kirkolliset juhlapyhät huomioidaan (joulu, pääsiäinen) ja niiden uskonnollinen merkitys
- toisen kunnioittaminen tärkeää, ei saa kiroilla tai puhua loukkaavasti toisesta ihmisestä
- seurakunnan järjestämiin hartauksiin osallistutaan, päivähoidon kirkkoon osallistutaan ja srk:n tiloissa kerhoillaan/kokoonnutaan
- ruokarukoukset ja ruoan kunnioittaminen
- vanhempien toiveiden kuunteleminen (esim. ei saa käydä kirkossa, ei saa soittaa rytmimusiikkia)
- uskonnolliset kirjat (Nooan Arkki, Lasten raamattu) ja laulut (Lasten virsikirja)
- suojeleminen läsnä koko ajan
- maahanmuuttajiin ja erivärisiin ihmisiin suhtautuminen esim. kirjojen tai kuvien avulla
- mahdollisuus hiljaisuuteen, ihmettelyyn ja pohdintaan

10. VARHAISKASVATUKSEN SISÄLLÖLLINEN KEHITTÄMINEN, ARVIOINTI JA SEURANTA

Tyrnävän perhepäivähoitajat osallistuvat vuosittain koulutuksiin, jotka tukevat perhepäivähoidon sisällöllistä kehittämistä. Hoitajat saavat koulutuksista ideoita toimintaansa sekä tukea ja vahvistusta esim. kasvattajan rooliin sekä siihen, millaista on hyvä varhaiskasvatus. Koulutuksia järjestetään liittyen mm. varhaiskasvattajan ammtillisuuden kehittämiseen, lapsen kielen kehitykseen, käden taitoihin ja varhaiskasvatussuunnitelmiin

Perhepäivähoitoa ohjaa valtakunnan-, kunnan- ja yksikön varhaiskasvatussuunnitelma. Toimintaa suunnitellaan ja arvioidaan suhteessa vasu:jen tavoitteisiin. Yksikön vasu on perhepäivähoitajien työväline, jota hoitajat kauden aikana lukevat ja arvioivat - miten vasuun kirjatut asiat näkyvät oman ryhmän toiminnassa. Myös lasten ja vanhempien näkemykset toiminnasta kartoitetaan - mikä on ollut hyvää ja onnistunutta, mitä on syytä kehittää. 1-2-vuoden välein tehdään päivähoidonasiakaskysely. Vuosittain, syyskauden alussa, vasu:a päivitetään ja tarvittaessa muokataan sisältöä. Lisäksi perhepäivähoitajat arvioivat kauden aikana toteutunutta tiimien suunnittelua sekä toimintaa.

